

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan inclusief

Aeriusberekening

Ireneschool Wageningen

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Anna Visser
In opdracht van	De Woningstichting
Naam opdrachtgever	Ronald van der Haas
Rapportnummer	RA19405-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	08 november 2019
Aantal pagina's	39
Collegiale toets	A. Van Woerseem
Wijze van citeren	Visser, A., 2019, Ecologische quickscan Ireneschool Wageningen. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19405-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1

6709 TA Wageningen

085-7737676

info@regelink.nl

www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding** **5**
- 1.1 Aanleiding 5
- 1.2 Doel 5
- 1.3 Wet natuurbescherming 6
- 2. Werkwijze** **7**
- 3. Plangebied en ingreep** **8**
- 3.1 Ligging plangebied 8
- 3.2 Beschrijving plangebied 8
- 3.3 Ecotopen 9
- 3.4 Ingreep 9
- 4. Resultaten** **10**
- 4.1 Beschermde gebieden 10
- 4.2 Bescherming van houtopstanden 11
- 4.3 Vogels 11
- 4.4 Planten 12
- 4.5 Vleermuizen 12
- 4.6 Knaagdieren 13
- 4.7 Muizen 14
- 4.8 Marterachtigen 15
- 4.9 Overige zoogdieren 17
- 4.10 Reptielen 17
- 4.11 Amfibieën 19
- 4.12 Vissen 21
- 4.13 Vlinders en libellen 21
- 4.14 Overige ongewervelden 21
- 4.15 Samenvatting resultaten 21
- 5. Effectbeoordeling en toetsing** **22**
- 5.1 Natura 2000 en NNN gebieden 22
- 5.2 Vogels 22
- 5.3 Vleermuizen 23
- 5.4 Marterachtigen 23
- 5.5 Samenvatting effectbeoordeling 23
- 6. Conclusies en vervolgstappen** **25**
- 6.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) 25
- 6.2 Houtopstanden 25
- 6.3 Vogels 25
- 6.4 Marterachtigen 26
- 6.5 Vleermuizen 26

6.6	Zorgplicht	26
6.7	Samenvatting	26
6.8	Bovenwettelijk advies	26
7.	Literatuur en bronnen	28
7.1	Soortengroepen	28
7.2	Methoden, databanken, wetgeving	29
7.3	Project gerelateerde bronnen	29
Bijlage 1.	Foto-impressie plangebied	30
Bijlage 2.	Wet- en regelgeving	33
Bijlage 3.	Jaarrond beschermde nesten	37
Bijlage 4.	Vrijstelling per provincie	39

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Woningstichting is van plan om de Ireneschool in Wageningen te slopen en er 12 woningen voor in de plaats te bouwen.

Het is volgens nationale en internationale regelgeving verplicht om voorafgaand aan een ruimtelijke ingreep onderzoek te doen naar de effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN)).

1.2 Doel

Met deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de ingreep betrekking op houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn?
- Welke beschermde soorten flora en fauna zijn waargenomen of kunnen niet worden uitgesloten in het plangebied?
- Heeft de ingreep (mogelijk) een negatief effect op beschermde gebieden? Middels een Aeriusberekening wordt bepaald of de ingreep de grens die is gesteld voor stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden wel of niet overschrijdt. Nadere toetsing hiervan maakt geen onderdeel uit van deze quickscan.
- Heeft de ingreep (mogelijk) een effect op de (potentieel) aanwezige beschermde flora en fauna?
- Leidt het uitvoeren van de ingreep mogelijk tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?
- Naar welke soorten beschermde flora en fauna en voor deze soorten belangrijke functies is aanvullend onderzoek nodig?
- Zijn er aangepaste werkwijzen mogelijk om overtredingen van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming te voorkomen? (Het opstellen van een mitigatieplan maakt geen deel uit van de quickscan)

1.3 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) is per 1 januari 2017 van kracht en bevat Europese en nationale natuurbeschermingsregels voor Natura-2000 gebieden, planten- en diersoorten en houtopstanden.

Bescherming van gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen vanuit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Voor ieder gebied zijn doelstellingen vastgesteld om habitats en/of soorten te beschermen. Ingrepen en activiteiten moeten worden getoetst op hun effect op de beschermde natuurwaarden in deze gebieden.

Daarnaast zijn gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) planologisch beschermd. Ook voor activiteiten in (en soms rond) het NNN moet worden getoetst of deze negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van het NNN. In de provincie Gelderland wordt het NNN Gelders Natuurnetwerk genoemd.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikhagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of wanneer het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen (voor uitzonderingen zie Bijlage 2).

Bescherming van soorten

Voor de verschillende beschermingsregimes van soorten van de Wet natuurbescherming gelden een aantal verbodsartikelen en vrijstellingsmogelijkheden. De beschermingsregimes zijn:

- Beschermingsregime Vogelrichtlijn: Europees beschermde vogels
- Beschermingsregime Habitatrichtlijn: Europees beschermde flora en fauna behalve vogels
- Beschermingsregime Andere soorten: Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen betekenen globaal dat het is verboden om:

- te doden,
- te vangen, plukken en uitsteken,
- opzettelijk te verstoren,
- nestplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of standplaatsen te vernielen of te beschadigen.

Daarnaast geldt altijd de zorgplicht (art. 1.11), wat betekent dat negatieve effecten op beschermde en onbeschermde plant- en diersoorten moeten worden voorkomen en positieve effecten moeten worden bevorderd. De zorgplicht geldt dus ook voor nationaal beschermde soorten die voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld. Per provincie kunnen verschillende soorten zijn vrijgesteld (zie Bijlage 4). In Bijlage 2 wordt de wet- en regelgeving uitgebreid beschreven. Voor diverse soortgroepen zijn Rode Lijsten beschikbaar. Daarnaast hebben diverse provincies en steden een eigen lijst met soorten, die lokaal extra aandacht en prioriteit krijgen.

2. Werkwijze

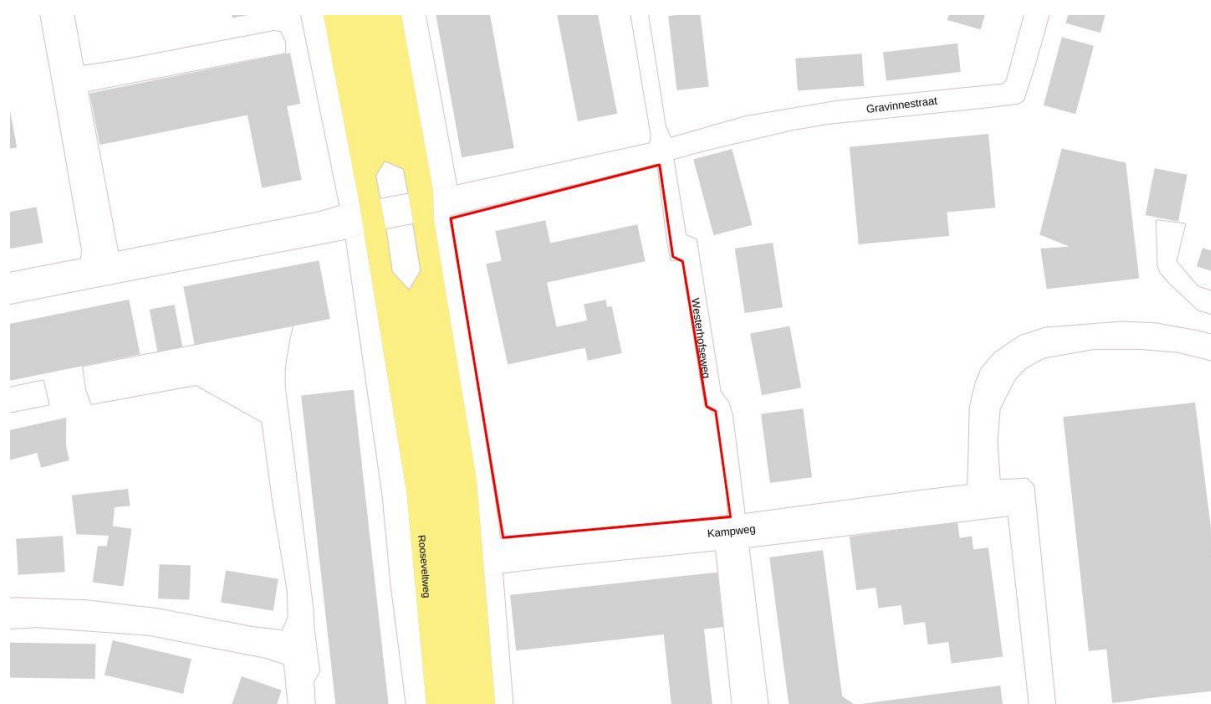
Bij het onderzoek is de volgende werkwijze gevolgd:

1. Met recente bronnen en literatuur is onderzocht welke beschermde soorten flora en fauna recent in de ruime omgeving van het plangebied zijn waargenomen. Hierbij zijn waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB), tenzij anders vermeld gegevens over de afgelopen 5 jaar in een straal van ruim 1 km rondom het plangebied. Ook zijn gegevens uit recente verspreidingsatlassen en actuele websites gebruikt en is er gebruik gemaakt van de gegevens uit eerder uitgevoerd onderzoek RA12420-01 (Berghuis 2012).
2. De ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) is opgezocht.
3. Op 24 oktober 2019 heeft ecooloog Anna Visser het plangebied bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd waarbij verrekijker en fotocamera zijn gebruikt.
4. Op basis van de verspreidingsgegevens en habitatseisen van beschermde soorten en de biotoopkenmerken van het plangebied is ingeschat of beschermde soorten (potentieel) in het plangebied voorkomen en welke mogelijke functies het plangebied heeft voor beschermde soorten.
5. Op basis van de informatie die de opdrachtgever heeft aangeleverd is de ingreep in kaart gebracht
6. Op grond van de beschreven ingreep is bepaald:
 - a. of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is;
 - b. of de bescherming van houtopstanden aan de orde is;
 - c. of er negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en essentiële functies te verwachten zijn.
 - d. of en zo ja naar welke beschermde soorten nader onderzoek moet worden uitgevoerd;
 - e. of de ingreep een overtreding van de Wet natuurbescherming kan inhouden en zo ja welke stappen nodig zijn om de ingreep conform deze wet uit te voeren.

3. Plangebied en ingreep

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied betreft een voormalige basisschool met schoolplein aan de Rooseveltweg 350 in Wageningen (provincie Gelderland). In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven. Het plangebied wordt aan alle kanten omgeven door bebouwde kom met een mix van laagbouw en flatgebouwen. In de middenberm van de Rooseveltweg aan de westkant van het plangebied ligt een sloot met begroeide oevers die ongeveer 45 graden hellen. Verder zijn er in de nabije omgeving groepen grote bomen aanwezig. In totaal heeft het plangebied een oppervlakte van 0,46 hectare.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2019.

3.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een schoolgebouw met meerdere vleugels van verschillende hoogten, plat dak en een deels verhard erf. De muren van het gebouw zijn opgetrokken uit baksteen en op het dak ligt dakleer zonder grind. De dakranden zijn voorzien van houten boeidelen en onderkant van dak overstekken zijn met hout betimmerd. Spouw en ruimtes onder de dakbedekking zijn toegankelijk via open stootvoegen, series verticale ventilatiespleten en andere gaten in de muur, enkele door verwerking ontstane gaten in de boeidelen, en rondom kunstmatig aangebrachte gaten in onderzijde van dakoverstek van het hoogste deel van het gebouw.

Het erf bestaat uit een deels verhard schoolplein met speeltoestellen, zandbakken, verwilderde borders met lage beplanting, gedeelten met dichte hoger opgaande begroeiing en bomen van variërende grootte. Gedeelten van de noord- en zuidzijde en de hele westzijde van de beplanting is overgroeid met klimop. Ook een groot deel van de westelijke muur van het schoolgebouw is begroeid met klimop. In de borders, op de

ont-tegelde pleindelen en in de zandbakken groeien kruiden; waaronder smalle weegbree, guldenroede, teunisbloem en stokroos.

Midden op het zuidelijke plein staat één solitaire grote boom (Ø 60 cm), aan de noordkant van het bebouw staan drie grote bomen (haagbeuk Ø 60, es Ø 50 en een boom met Ø 40 cm). Verder staan er langs de grens aan de westkant een berk en een es (Ø 40 en 30 cm), langs de zuidkant enkele grote bomen waaronder essen (Ø 30-40 cm), en langs de oostkant staan 6 haagbeuken (Ø 30 en 40 cm).

3.3 Ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook de foto's van het plangebied in):

- Een stenen gebouw met platte daken van verschillende hoogten, platte daken en houten betimmering;
- Muur begroeid met klimop;
- Toegankelijke luchtpouw;
- Betegeld plein;
- Zandvlakken op ont-tegelde delen van het plein en in de zandbakken;
- Verwilde borders met lage struiken en één- en meerjarige kruiden;
- Dunne bomen: es (*Fraxinus* sp.) (diameter borsthoogte < 25 cm);
- Dikke bomen: haagbeuk (*Carpinus betulus*), es (*Fraxinus* sp.), ruwe berk (*Betula pendula*) (diameter borsthoogte > 25 cm), zonder holtes;
- Lage, opgaande begroeiing bestaande uit o.a.: sneeuwbes, mahoniestruik (*Mahonia* sp.), klimop (*Hedera helix*) en zaailingen van bomen waaronder es, esdoorn, iep, haagbeuk, meidoorn en eik.

3.4 Ingreep

De Woningstichting is van plan om de Ireneschool in Wageningen te slopen en er 24 woningen voor in de plaats te bouwen. Ingrepen die daartoe in het plangebied plaatsvinden bestaan uit:

- Sloop bestaande bebouwing;
- Rooien van (deel van) huidige begroeiing
- Bouw woningen;

4. Resultaten

4.1 Beschermd gebied

Natura 2000

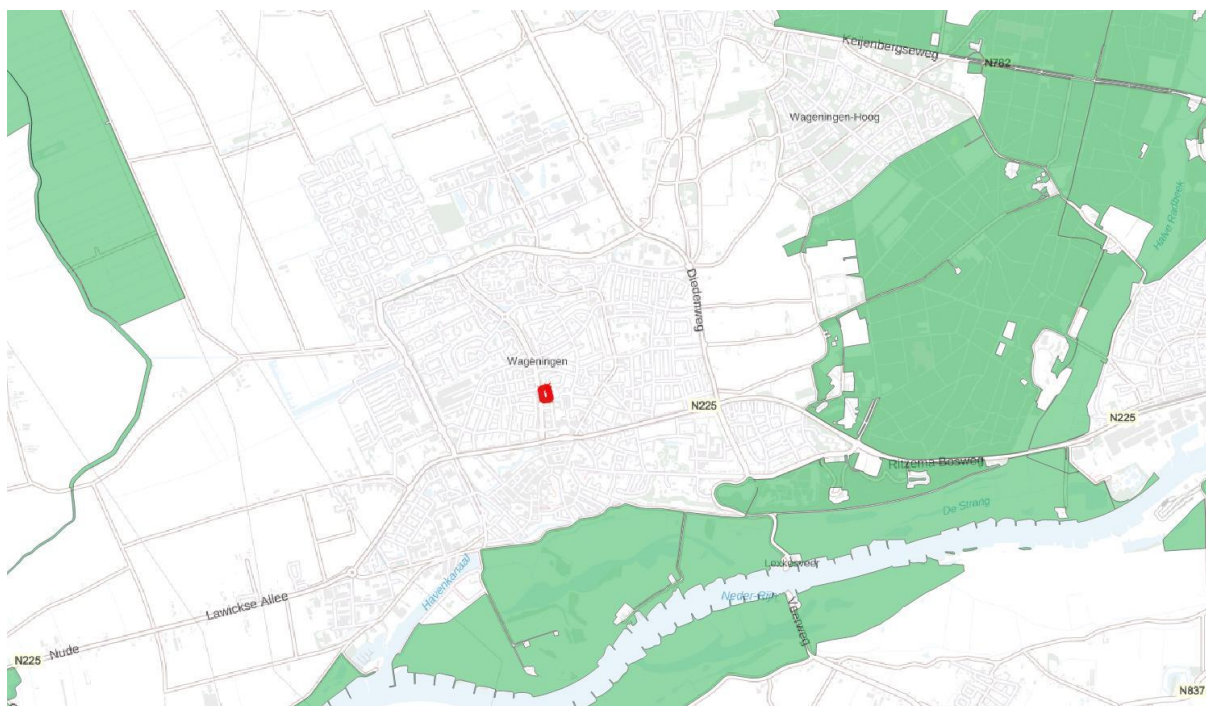
Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Rijntakken'. Dit gebied ligt op een afstand van 0,8 kilometer van het plangebied. Daarnaast ligt op 1,5 km afstand Natura 2000-gebied 'Veluwe'. De ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000 gebieden is weergegeven in Figuur 2.

Figuur 2. Ligging van het plangebied (begrenzing in rood aangegeven). De ligging van het Natura 2000-gebieden is in blauw (Rijntakken) en groen (Veluwe) aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2019.

NNN

Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is 'Rijntakken'. Het plangebied ligt daarmee op 0,8 kilometer afstand van het NNN. Daar het plangebied buiten het NNN ligt, is toetsing aan het NNN is niet van toepassing. De ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN gebieden is weergegeven in Figuur 3.

Figuur 3. Ligging van het plangebied (begrenzing in rood aangegeven). De ligging van het NNN is met groen aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2019.

4.2 Bescherming van houtopstanden

De eventueel te kappen bomen staan binnen de bebouwde kom en zijn daarmee niet beschermd in het kader van de ‘beschermde houtopstanden Wet natuurbescherming’. In Bijlage 2 is de bescherming van houtopstanden toegelicht.

4.3 Vogels

Beschermingsregime Vogelrichtlijn

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4)

Door diverse openingen in zowel de muur als het dak zijn mogelijke achterliggende ruimtes te bereiken. Daarnaast zijn er stukken met klimop begroeide muur aan de westkant van het gebouw. Afgaande op de hoogte en aard van de openingen in het gebouw, wordt de gierzwaluw (*Apus apus*) niet in het plangebied verwacht. Aanwezigheid van de huismus (*Passer domesticus*) in het plangebied is echter niet uit te sluiten.

Er is geen geschikt biotoop voor de grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*). In het plangebied zijn meerdere grote bomen aanwezig, maar daarin zijn geen nesten of holtes aangetroffen. Zodoende kunnen nesten van overige vogelsoorten uit deze categorie worden uitgesloten.

Vogelsoorten met beschermde nesten (categorie 5)

In de bomen zijn geen nesten of voor vogels toegankelijke holten aangetroffen, maar de overige vegetatie wordt mogelijk als nestplaats gebruikt door kleinere vogels. Zodoende kunnen in het plangebied de volgende broedvogels uit categorie 5 worden verwacht: koolmees (*Parus major*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*) en spreeuw (*Sturnus vulgaris*).

Algemene vogelsoorten

In de bomen en bosschages kunnen diverse zangvogels als broedvogel aanwezig zijn, zoals merel (*Turdus merula*), heggenmus (*Prunella modularis*), roodborst (*Erithacus rubecula*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*). Van heggenmus en winterkoning zijn tijdens het veldbezoek enkele exemplaren aangetroffen aan de zuid- en westkant in het plangebied.

4.4 Planten

4.4.1 Water-, oever- en moerasplanten

In het plangebied is geen open water of moeras aanwezig. De aanwezigheid van water-oever en moerasplanten kan daarom worden uitgesloten.

4.4.2 Terrestrische planten

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Liggende raket (*Sisymbrium supinum*) en zomerschroeforchis (*Spiranthes aestivalis*) zijn verdwenen uit Nederland. Tonghaarmuts (*Orthotrichum rogeri*) is een zeldzame pionierssoort van jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Het verspreidingsgebied in Nederland is beperkt tot een aantal locaties. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*) is een soort van natte, vrij voedselarme grond, en komt voornamelijk voor in natte duinvalleien en trilvenen, maar ook in beekdal- en blauwgraslanden. Het verspreidingsgebied in Nederland is beperkt tot een aantal locaties (Waddeneilanden, Hollandse en Zeeuwse duinen, laagveengebieden en Zeeland).

Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van tonghaarmuts en groenknolorchis. Bovendien ligt het plangebied in stedelijk gebied, waar geschikt biotoop voor deze soorten ontbreekt. Zodoende kan de aanwezigheid van al deze soorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

De onder dit regime beschermde soorten zijn voornamelijk soorten van akkers, akkerranden, graslanden, bossen, moerassen en verstoringszones. Er zijn ook enkele muurplanten beschermd. Muurplanten zijn niet waargenomen. Beschermde planten die binnen een straal van 1,0 km rond het plangebied voorkomen zijn, dreps (*Bromus secalinus*), groot spiegelklokje (*Legousia speculum-veneris*), kartaizer anjer (*Dianthus carthusianorum*), kleine wolfsmelk (*Euphorbia exigua*), pijscheefkelk (*Arabis hirsuta* subsp. *sagittata*), spits havikskruid (*Hieracium lactucella*), stijve wolfsmelk (*Euphorbia stricta*). Voorgenoemde soorten zijn niet in het plangebied aangetroffen. Bovendien is het aanwezige zand kalkarm en heersen in de overige delen van het plangebied zeer voedselrijke omstandigheden. De aanwezigheid van de overige beschermde soorten kan door het ontbreken van geschikt leefgebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.5 Vleermuizen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Het plangebied bestaat uit een gebouw met een spouwmuur en houten betimmering. De spouwmuur is bereikbaar via open stootvoegen, ventilatiespleten, kieren, en gaten in de dakomlijsting. Zodoende is het pand geschikt als verblijfplaats van de gebouwbewonende vleermuizen gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

In het plangebied zijn enkele bomen aanwezig. In de bomen zijn geen holtes aangetroffen, waardoor rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*) niet worden verwacht.

De aanwezigheid van bomen en bosschages maken het plangebied geschikt is als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Op grond van de geringe omvang van het plangebied is de kans klein dat het een essentieel foerageergebied betreft.

Lijnvormige elementen zijn maximaal 70 meter lang en omringd door gebouwen, zodat een negatief effect van de ingreep op belangrijke vliegroutes van vleermuizen kan worden uitgesloten.

De gebruikers van het gebouw meldten tijdens het veldbezoek dat zij vleermuizen hebben zien vliegen in het plangebied. In het plangebied kunnen op basis van verspreiding van vleermuissoorten en aanwezige biotopen verschillende soorten vleermuizen worden verwacht. In Tabel 1 is weergegeven welke soorten en welke functies van deze soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1. De potentieel aanwezige soorten vleermuizen en functies (aangegeven met X).

	Verblijfplaats functie				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	X	X	X		X	X
Ruige dwergvleermuis	X	X	X		X	X
Kleine dwergvleermuis	X					X
Laatvlieger	X	X	X			X
Gewone grootoorvleermuis	X		X			X

4.6 Knaagdieren

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Bever

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van bever (*Castor fiber*). De bever komt voor in de overgangszones tussen land en water van rivieren, meren en broekbossen. Bomen op de oever en voldoende rust zijn vereisten voor de aanwezigheid van bever. Het verspreidingsgebied heeft zich in de afgelopen decennia uitgebreid.

In het plangebied is geen open water aanwezig en de nabijgelegen sloot is te klein voor bevers. De aanwezigheid van bever kan zodoende worden uitgesloten.

Hamster

Het verspreidingsgebied van de hamster (*Cricetus cricetus*) is beperkt tot Zuid-Limburg. De soort komt daarom niet in het plangebied voor.

Beschermingsregime Andere soorten

Eekhoorn

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). In de omgeving van het plangebied zijn ook waarnemingen gedaan van eekhoorn, waarvan de meeste rondom hotel WICC. Twee keer in de afgelopen vijf jaar betrof het waarnemingen op andere plaatsen: één keer in de Van Uvenweg en een keer in de Stadsbrink. De bomen in het plangebied zijn echter ongeschikt voor de soort, omdat vruchtdragende coniferen, eiken en beuken in het plangebied ontbreken. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van de eekhoorn of knaagsporen aangetroffen. De aanwezigheid van de eekhoorn in het plangebied is daarmee niet aannemelijk.

4.7 Muizen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Grote bosmuis

Het verspreidingsgebied van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*) beperkt zich tot de oostgrens van Nederland en ligt derhalve buiten het plangebied.

Noordse woelmuis

De verspreiding van de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) is beperkt tot vijf gebieden in Nederland met natte biotopen: Texel, het Friese merengebied, Noord-Holland noord, het Utrechts/Zuid-Hollands veenweidegebied en het deltagebied. De soort komt voornamelijk voor in zeer natte, kruidenrijke vegetatie, rietland, moeras, zeer extensief gebruikt nat weiland en periodiek overstroomde terreinen. Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van de noordse woelmuis. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook uit te sluiten.

Hazelmuis

Het verspreidingsgebied van hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) is beperkt tot Zuid-Limburg. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Beschermingsregime andere soorten

Molmuis

De verspreiding van de molmuis (*Arvicola scherman*) is beperkt tot Limburg. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook uit te sluiten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) komt in het grootste deel van Nederland voor, maar met het zwaartepunt in waterrijke gebieden van Friesland, Overijssel en Noord-Holland. Deze soort is gebonden aan schone wateren met een ontwikkelde watervegetatie en een rijke oeervervegetatie.

Het plangebied ligt binnen/buiten het verspreidingsgebied van de waterspitsmuis. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Veldspitsmuis

Het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) omvat Twente en Zeeuws-Vlaanderen en ligt derhalve buiten het plangebied. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Eikelmuis

Het verspreidingsgebied van de eikelmuis (*Eliomys quercinus*) beperkt zich tot specifieke gebieden in Zuid-Limburg. De soort kan voor het plangebied worden uitgesloten.

Overige muizen

Voor aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, ondergrondse woelmuis, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis en woelrat geldt dat zij door de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.8 Marterachtigen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Otter

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van otter (*Lutra lutra*). In het plangebied zijn ook geen sporen van otter aangetroffen. De aanwezigheid van deze soort kan hiermee redelijkerwijs worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

Bunzing, wezel, hermelijn

Het verspreidingsgebied van bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) beslaat vrijwel geheel Nederland. Alle drie soorten hebben een voorkeur voor half open, structuurrijke gebieden en zijn daarbij afhankelijk van voldoende dekking. De kleine marterachtigen hebben hun verblijf in holen, zoals oude holen van konijnen, dassen en vossen (bunzing) en oude mollen- en muizenholletjes (wezel, hermelijn), maar verblijven overdag ook wel in rustige, begroeide delen.

Van bunzing en wezel zijn waarnemingen bekend in de wijde omgeving van het plangebied. De bunzing werd voornamelijk in de periferie van Wageningen en net buiten de bebouwde kom waargenomen. De dichtstbijzijnde waarneming vonden plaats in de Ooststeeg, de Roghorst, en de Haagsteeg. De wezel is sporadisch in de periferie van de stad bij de Haagsteeg, de campus van Wageningen Universiteit en bij de

Englaan gezien, verder beperken de waarnemingen zicht tot plekken buiten de bebouwde kom van Wageningen.

In het plangebied zijn geen sporen van hermelijn, wezel en/of marter gevonden, zoals uitwerpselen, wissels, prooiresten en krabsporen. Tijdens het veldbezoek zijn geen (aanwijzingen voor) holen van das, konijn en vos aangetroffen, maar muizenholletjes kunnen niet worden uitgesloten in het plangebied. De ruige delen (verwilderde borders, uitgebreide bosschages, grote bomen en veel klimop) van het plangebied zijn geschikt als rust- en foerageergebied voor bunzing, hermelijn en wezel vanwege de dekking en het verwachte aanbod aan voedsel (met name muizen).

Vanwege de aanwezigheid van katten in de stad kan de aanwezigheid van wezel worden uitgesloten. De aanwezigheid van bunzing en is echter niet op voorhand uit te sluiten.

Steenmarter

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van steenmarter (*Martes foina*). Steenmarters hebben een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefbosjes. In gebouwen dienen beschutte plekken als zolders, kruipruimtes, spouwmuren en ruimten onder dakpannen en schuren als verblijven. Binnen het territorium gebruiken ze echter ook tientallen schuilplekken in boomholtes, takkenhopen en struweel om te rusten of tijdelijk te verblijven.

De omgeving van het plangebied is geschikt voor de steenmarter door de aanwezigheid van ruige delen (verwilderde borders, uitgebreide bosschages, grote bomen en veel klimop). Uit de wijde omgeving zijn ook waarnemingen bekend van steenmarter. Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor de steenmarter, door de aanwezigheid van algemene broedvogels en het verwachte aanbod van muizen. In het plangebied zijn geen sporen van steenmarter gevonden, zoals vraatsporen, uitwerpselen, wissels en krabsporen. Door het ontbreken van beschutte plekken als zolders en toegankelijke gebouwen in combinatie met het ontbreken van sporen is de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen van steenmarter is niet aannemelijk. Het is niet uit te sluiten dat steenmarter het plangebied gebruikt als foerageergebied en als tijdelijke rustplek.

Boommarter

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van boommarter (*Martes martes*).

Boommarters zijn echte bosbewoners die voorkomen in allerlei typen en leeftijden bos. Ze verblijven in allerlei holten, zoals boomholten, konijnen-, vossen- en dassenhopen, maar het verblijf waar de jongen opgroeien is bijna altijd een boomholte.

In de aanwezige bomen zijn geen holtes aanwezig die gebruikt kunnen worden door boommarter. Behalve een waarneming bij de Mansholtlaan en de Nude zijn boommarters alleen in het bos of de direct omgeving van bos waargenomen. Waarnemingen beperken zich zodoende tot de uiterste periferie van Wageningen waarnemingen bekend van boommarter. Daarmee is de aanwezigheid van boommarter redelijkerwijs uit te sluiten.

Das

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van das (*Meles meles*).

Uit de wijde omgeving zijn waarnemingen bekend, namelijk in en ten noordoosten van Wageningen-Hoog. In de Wageningen werd één keer een das in de Van Uvenweg nabij de kruising met de Churchillweg waargenomen. In het plangebied is geen burcht aanwezig en er zijn geen sporen van das aangetroffen,

zoals wissels, loopsporen, uitwerpselen of krabsporen. Door gebrek aan grasveldjes, vochtige bosgrond of andere typen voedselbronnen, is het plangebied ongeschikt als foerageergebied voor das. De aanwezigheid van de das kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.9 Overige zoogdieren

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Wilde kat, lynx en wolf

Roofdieren die onder de Habitatrichtlijn vallen betreffen slechts zelden in Limburgse bossen waargenomen soorten zoals wilde kat (*Felis silvestris*) en lynx (*Lynx lynx*). Het verspreidingsgebied van wolf (*Canis lupus*) beperkt zich tot een vestiging op de Hoge Veluwe en wordt verder in Nederland slechts zwervend aangetroffen. Daarom kan worden gesteld dat binnen het plangebied deze soorten niet voorkomen.

Zeezoogdieren

Er zijn 21 soorten walvisachtigen beschermd binnen de habitatrichtlijn. Dit zijn zeezoogdieren die logischerwijs niet in het plangebied voorkomen.

Beschermingsregime Andere soorten

Vos

Vos (*Vulpes vulpes*) is door de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Haas, konijn en egel

Haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en egel (*Erinaceus europaeus*) zijn door de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Grote hoefdieren

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van damhert (*Dama dama*) en edelhert (*Cervus elaphus*) en op de rand van het verspreidingsgebied van wild zwijn (*Sus scrofa*). Voor edelhert geldt een nul-stand-beheer; dieren buiten de aangewezen gebieden Veluwe, Oostvaardersplassen en Weerterbos worden niet geduld en afgeschoten. Het plangebied en de omgeving zijn niet geschikt voor wild zwijn vanwege het ontbreken van grote opstanden eiken- en beukenbos. Gezien het ontbreken van waarnemingen in de directe omgeving, wordt de aanwezigheid van damhert niet verwacht.

Door de afwezigheid van grasland en bosranden wordt de ree (*Capreolus capreolus*) niet in het plangebied verwacht. Deze soort is bovendien door de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.10 Reptielen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Gladder slang

Het plangebied ligt niet binnen het bekende verspreidingsgebied van gladder slang (*Coronella austriaca*). Aanwezigheid van de soort is daarom uit te sluiten.

Muurhagedis

De muurhagedis (*Podarcis muralis*) komt van nature uitsluitend in Maastricht voor. Er zijn populaties op de oude stadsmuren en langs een spoorlijn. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten

Zandhagedis

De zandhagedis (*Lacerta agilis*) is een soort van droge warme gebieden in de duinen en de zandgronden. De soort vereist een afwisseling van structuurrijke vegetatie, afgewisseld met zandige plekken voor de eiafzet. In het plangebied is wel geschikte habitat voor deze soort aanwezig, maar die is op zeer kleine schaal en bevindt zich geïsoleerd van het bos op de Wageningse Berg waar de dichtstbijzijnde waarnemingen zijn gedaan. Zodoende kan deze soort redelijkerwijs worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

Adder

De adder (*Vipera berus*) is een soort van de pleistocene zandgronden en heeft een voorkeur voor natte heide en hoogveen. Binnen het verspreidingsgebied wordt de soort ook in open bossen aangetroffen. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

Hazelworm

De hazelworm (*Anguis fragilis*) leeft voornamelijk in vochtige bos en heidegebieden met een dichte vegetatiestructuur. Daarnaast komt de soort ook voor langs houtwallen, struweel en diverse stenige, ruderele habitats. Er is geen geschikt habitat in het plangebied aanwezig en het plangebied bevindt zich geïsoleerd en ver van de dichtstbijzijnde waarnemingslocaties van de hazelworm (zuidhelling van de Wageningse Berg).

Aanwezigheid van deze soort in het plangebied is daarmee redelijkerwijs uitgesloten.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) heeft een breed spectrum aan geschikt leefgebied. De soort komt voornamelijk voor in heide en hoogveen, maar ook in open bos, langs wegbermen en andere zonnige plekken. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat in het plangebied en het ontbreken van waarnemingen in de wijde omgeving van het plangebied kan de aanwezigheid van deze soort worden uitgesloten.

Ringslang

De ringslang (*Natrix natrix*) komt voor in waterrijke gebieden op zandgronden of op overgangen van zandgronden naar veen- en kleigebieden, waarbij droge habitats voor overwintering en beschutting en natte habitats voor de voortplanting en voedsel op korte afstand van elkaar beschikbaar moeten zijn.

Afgezien van één waarneming bij Duivendaal, beperken waarnemingen van de ringslang beperking tot de uiterwaarden, de zuidelijke periferie van Wageningen en het bos de Wageningse Berg. Aanwezigheid van de ringslang in het plangebied is zodoende redelijkerwijs uit te sluiten.

4.11 Amfibieën

In het plangebied is geen open water aanwezig. Het plangebied is dan ook niet geschikt voor de voortplanting van amfibieën. In de directe omgeving is wel geschikt voortplantingswater voor amfibieën aanwezig, waardoor er wel potentie is voor overwinterende amfibieën.

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Knoflookpad

De knoflookpad (*Pleobates fuscus*) is meerdere keren waargenomen in het Arboretum De Dreijen in Wageningen. Voortplanting vindt vaak plaats in verrijkte vennen aan de randen van beek- en rivierdalen en in extensief beheerde, zandige agrarische gebieden. De soort overwintert op plekken waar hij zich diep kan ingraven. Binnen het plangebied zijn dergelijke habitats niet aanwezig, waardoor deze soort redelijkerwijs kan worden uitgesloten.

Boomkikker

Het huidige verspreidingsgebied van de boomkikker (*Hyla arborea*) is beperkt tot de zuidelijk punt van Zeeuws-Vlaanderen, enkele locaties op de zandgronden in Noord-Brabant, Limburg, oost Nederland, Groningen en Drenthe. De biotoop kenmerkt zich door bos- en struweel en kleinschalige cultuurlandschappen. De soort is sinds 2000 niet meer in of rond Wageningen waargenomen (Verspreidingsatlas). Op basis van verspreiding en het ontbreken van geschikte habitat, kan deze soort worden uitgesloten.

Rugstreepad

De rugstreepad (*Bufo calamita*) is een pionierssoort die voornamelijk voorkomt op zandgronden en is afhankelijk van natuurlijke duinpoelen en door regenwater gevulde ondiepe, snel opwarmende wateren. Een deel van het terrein bestaat uit zand, maar de rugstreepad is tot nog toe in Wageningen alleen ten zuiden van de N225 waargenomen, op meer dan 600 m afstand van het plangebied en daarbij alleen op grote kaalgemaakte terreinen (NDFF). Overwinterende exemplaren van deze soort zijn zodoende niet te verwachten in het plangebied. Verder is het plangebied ongeschikt als leefgebied, waarmee aanwezigheid van deze soort redelijkerwijs kan worden uitgesloten.

Poelkikker

Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) heeft een voorkeur voor zonnige, voedselarme en schone wateren en houdt zich bij voorkeur op in een goed begroeide oever. De poelkikker komt in de omgeving van het plangebied voor, maar omdat geschikt habitat ontbreekt wordt de soort niet binnen het plangebied verwacht.

Heikikker

Geschikt leefgebied voor de heikikker (*Rana arvalis*) bestaat uit heide, hoog- en laagveen, halfnatuurlijk grasland, bos en struweel. In de wijde omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend; de soort wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

Geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad

De geelbuikvuurpad (*Bombina variegata*) en vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*) hebben uitsluitend in Zuid- Limburg een natuurlijke populatie. Hun leefgebied bestaat uit dynamische, stenige habitats met veel zoninstraling, waaronder groeves. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soorten, waardoor hun aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Kamsalamander

De kamsalamander (*Triturus cristatus*) komt vooral voor op landgoederen en de overgangen van kleinschalig cultuurlandschap en rivier- en beekdalen. Voortplanting vindt plaats in niet verzuurde wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Landhabitat bestaat uit struweel en houtwallen op korte afstand van het voortplantingswater. In het plangebied is geen geschikt habitat voor deze soort aanwezig, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

Vuursalamander

De vuursalamander (*Salamandra salamandra*) komt in Nederland uitsluitend voor in (vochtige) hellingbossen in Zuid-Limburg. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*) komt vooral voor in Noord-Brabant en Limburg. Daarnaast zijn er ook populaties in Gelderland (Rijk van Nijmegen), Zeeland en Drenthe. De soort is weinig kritisch en komt voor in allerlei typen wateren. In Wageningen zijn meerdere exemplaren op de Wageningse Berg en één exemplaar in botanische tuin De Dreijen waargenomen. Het plangebied ligt van deze plekken geïsoleerd door wegen en bebouwing, waarmee de soort redelijkerwijs niet is te verwachten in het plangebied.

Vinpootsalamander

De vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*) komt hoofdzakelijk voor in Noord-Brabant en Limburg. In Noord-Brabant vormen bos en heidegebieden het leefgebied van de soort. In Zuid-Limburg komt de soort daarnaast ook voor in hellingbossen. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort waardoor de aanwezigheid redelijkerwijs kan worden uitgesloten.

Overige amfibieën-soorten

De kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), gewone pad (*Bufo bufo*), bruine kikker (*Rana temporaria*), bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*) en meerkikker (*Pelophylax ridibundus*) zijn door de provincies voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.12 Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van vissen is dan ook uitgesloten.

4.13 Vlinders en libellen

In het plangebied komen geen voedselarme wateren of vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor beschermde libellen en dagvlinders. De aanwezigheid beschermde libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.14 Overige ongewervelden

De overige soorten beschermde ongewervelden komen niet voor in het plangebied, omdat de specifieke biotopen in de stedelijke omgeving van het plangebied ontbreken of het plangebied ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

4.15 Samenvatting resultaten

Van de onderstaande resultaten worden in hoofdstuk 5 getoetst of de ingreep negatieve effecten heeft en of deze effecten in strijd zijn met de Wet natuurbescherming.

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op circa 0.8 km vanaf Natura 2000 gebied 'Rijntakken' en op 1,5 km vanaf 'Veluwe' en buiten het NNN.

Houtopstanden

Bescherming van houtopstanden is niet van toepassing.

Beschermde soorten

In onderstaande tabel zijn de soorten en soortgroepen weergegeven die in het plangebied aanwezig zijn of hun aanwezigheid kan niet worden uitgesloten.

Tabel 2. Soorten en soortgroepen die (potentieel) aanwezig zijn (X) met functie en beschermingsregime: VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten

Soort/soortgroep	Functie	Aanwezig	Mogelijk aanwezig	Beschermingsregime
Huismus	Jaarrond beschermd nest		X	VR
Vogelsoorten	Beschermd nest categorie 5		X	VR
Algemene broedvogels	Leefgebied, nesten	X		VR
Vleermuizen (zie Tabel 1)	Zomer-, kraam-, paarverblijf foerageergebied	X	X	HR
Bunzing	Leefgebied		X	AS
Steenmarter	Foerageergebied, tijdelijke rustplek		X X	AS

5. Effectbeoordeling en toetsing

Op grond van de resultaten van het veldbezoek en het literatuuronderzoek wordt in dit hoofdstuk beoordeeld wat de verwachte effecten van de ingreep zijn op beschermde gebieden, houtopstanden en soorten.

Negatieve effecten worden vervolgens getoetst aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Afrondend geeft de toetsing aan of een aangepaste werkwijze, aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is vereist.

5.1 Natura 2000 en NNN gebieden

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Rijntakken' (0,8 km) en 'Veluwe' (1,5 km).

Door menselijke invloeden in het tussenliggende stedelijke omgeving zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de ingreep op Natura 2000- en NNN-gebieden uitgesloten. Om na te gaan of stikstofdepositie van de voorgenomen ingreep een negatief effect heeft op Natura 2000-gebieden is een Aerius berekening gemaakt (Woersem, A. van, 2019, NO19405-02). Daaruit blijkt dat de ingreep niet bijdraagt aan verreichende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging. De ingreep leidt dan ook niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstrend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van het NNN en Natura 2000-gebieden is dan ook niet aan de orde.

5.2 Vogels

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4)

Binnen het plangebied kunnen jaarrond beschermde nesten van de huismus aanwezig zijn. Door de ingreep gaan deze nesten verloren wat een overtreding is op de Wet natuurbescherming.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Voor te verwachten soorten uit categorie 5 zijn in de directe nabijheid van het plangebied voldoende alternatieve nestmogelijkheden voorhanden. In de aangrenzende straten staan ook bomen, waaronder ook grotere en zijn ook bosschages te vinden. De ingreep leidt voor deze soorten zodoende niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen deze leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en dat is een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 Wet Natuurbescherming.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: overige vogels

In het plangebied broeden mogelijk merel (*Turdus merula*), heggemus (*Prunella modularis*), roodborst (*Erithacus rubecula*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*). Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen deze leiden tot het verlaten van nesten met eieren of

jongen en wordt de functionaliteit van de nesten in gevaar gebracht. Dat is een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 Wet natuurbescherming.

Werken buiten het broedseizoen voorkomt overtreding. Het broedseizoen loopt in stedelijk gebied globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van weersomstandigheden en de soorten.

5.3 Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat enkele soorten vleermuizen en verschillende functies daarvan binnen het plangebied kunnen voorkomen (zie Tabel 1).

Omdat door de ingreep potentiële verblijfsplaatsen verdwijnen, leidt de ingreep mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4. Aantasting van foerageergebieden door het rooien van de groenstructuren kan indirect zorgen voor een afname van de functionaliteit van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen wat zou leiden tot het overtreden van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming. Gezien de geringe omvang van het plangebied is dit laatste echter niet te verwachten.

5.4 Marterachtigen

De bunzing kan niet worden uitgesloten. Echter, omdat het plangebied kleiner dan 1 hectare is nader onderzoek naar deze soort niet nodig.

Mogelijk wordt het plangebied door de steenmarter als foerageergebied en tijdelijke rustplaats gebruikt. Deze mogelijke functie wordt verstoord tijdens werkzaamheden van de sloop en nieuwbouw en verdwijnt op plekken waar de groenstructuren worden gerooid. Omdat door de ingreep potentiële verblijfsplaatsen verdwijnen, leidt de ingreep mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4.

5.5 Samenvatting effectbeoordeling

Uit de effectbeoordeling volgt voor welke gebieden/houtopstanden en/of soorten/soortgroepen de ingreep wel of geen negatieve effecten heeft op beschermde soorten. In onderstaande tabellen is aangegeven of er negatieve effecten zijn en of de effecten en daarmee de overtredingen zijn te voorkomen door middel van aangepaste werkwijze (met Ja aangegeven).

Tabel 5. Samenvatting effectbeoordeling en overtreding van Wet natuurbescherming (Wnb) voor gebieden.

Gebieds- bescherming	Functie	Effecten tgv ingreep	Overtreding Wnb	Vervolgstappen
N2000		Nee	Nee	Nee

Tabel 6. Samenvatting effectbeoordeling en overtreding van Wet natuurbescherming (Wnb) voor soorten. VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten.

Soort/ soortgroep	Functie	Effecten tgv ingreep	Overtreding Wnb	Vervolgstappen
Huismus (categorie 1-4)	Jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Ja, VR	Ja, nader onderzoek

Beschermde broedvogels (categorie 5)	Beschermde nesten	Mogelijk	Ja, VR	Ja, aangepaste werkwijze: Werken buiten broedseizoen
Algemene broedvogels	Nesten	Mogelijk	Ja, VR	Ja, aangepaste werkwijze: Werken buiten broedseizoen
Vleermuizen	Verblijfplaatsen, foerageergebied	Mogelijk Nee	Ja, HR	Ja, nader onderzoek
Steenmarter	Foerageergebied, tijdelijke rustplaats	Mogelijk Mogelijk	Ja, AS	Ja, nader onderzoek

6. Conclusies en vervolgstappen

6.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

De ingreep leidt niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstrend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

De ingreep vindt ver buiten het NNN plaats. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing. Nadere toetsing aan Natura 2000 en/of NNN is niet nodig.

6.2 Houtopstanden

Omdat de ingreep plaatsvindt binnen de bebouwde kom houtopstanden is artikel 4.2. van de Wet natuurbescherming niet van toepassing.

Een melding van de kapwerkzaamheden in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

Er zijn voor het kappen van de bomen nog wel gemeentelijke en mogelijk ook provinciale verordeningen van toepassing, bijvoorbeeld ter bescherming van monumentale bomen. In hoofdstuk 7.2 vind u de link naar de bomenverordening van Gemeente Wageningen. Uw gemeente kan u hier verder over inlichten.

6.3 Vogels

In het plangebied is mogelijk de huismus aanwezig, waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd.

Dit betekent dat er nader onderzoek gedaan moet worden. Dit onderzoek moet uitwijzen of deze soort aanwezig is of niet, en of negatieve effecten naar aanleiding van de ingreep al dan niet kunnen worden uitgesloten. Onderzoek naar de huismus houdt in dat er twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni plaatsvinden.

Bezoeken moeten bij goede weersomstandigheden, met een tussenperiode van tenminste 10 dagen, en bij voorkeur 's ochtends plaatsvinden.

Voor de andere mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen, brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 1 en 2. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, moet het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Ook is het dan aan te raden de vegetatie en het snoeiafval binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen om de kans op broedgevallen binnen het plangebied te beperken.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

6.4 Marterachtigen

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door de steenmarter. Nader onderzoek moet uitwijzen of deze soort aanwezig is of niet, en of negatieve effecten naar aanleiding van de ingreep al dan niet kunnen worden uitgesloten. Dit onderzoek vindt plaats met behulp van met behulp van een wildcamera/cameraval. Deze apparaten bezitten een infraroodsensor welke contrast in warmtestraling detecteert en een camera activeert zodra een contrasterend object zich door het beeld beweegt.

6.5 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd volgens het Beschermingsregime Habitatrichtlijn. Binnen het plangebied hebben gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats in het gebouw. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze vleermuissoorten in het plangebied te verrichten. Het verdient aanbeveling dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureau's.

Het Vleermuisprotocol geeft invulling aan de onderzoeksverplichting voortkomend uit de Wet natuurbescherming.

6.6 Zorgplicht

Hoewel er geen aanwijzingen voor zijn, kunnen zich bij de werkzaamheden toch beschermde dieren in het plangebied ophouden. Bijvoorbeeld vleermuizen in tot dan toe onontdekte holtes in de bomen. Wanneer onverhoopt beschermde soorten of functies van beschermde soorten in het plangebied worden aangetroffen moet direct een ecooloog geraadpleegd te worden. In overleg met de ecooloog moet worden bepaald welke maatregelen er genomen moeten worden.

6.7 Samenvatting

Overtredingen van de Wet natuurbescherming zijn redelijkerwijs uit te sluiten indien:

- huismusonderzoek wordt uitgevoerd;
- vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd;
- marteronderzoek wordt uitgevoerd;
- eventuele ontheffingen worden aangevraagd en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd die voortvloeiend uit de voorgenoemde soortgerichte onderzoeken;
- de werkzaamheden plaatsvinden buiten het broedseizoen;
- de zorgplicht in acht wordt genomen.

6.8 Bovenwettelijk advies

Er zou, voor zover de huidige begroeiing wordt gerooid, in de nieuwe situatie weer ecologische waarde in het plangebied kunnen worden gerealiseerd door:

- het planten van hoge, dichte, deels groenblijvende, hagen waarin huismussen en andere dieren eten en dekking kunnen vinden;

- snoeiafval te verwerken in een houtwal of takkenril;
- bij herplant inheems plantmateriaal te gebruiken. Zie www.rassenlijstbomen.nl voor een overzicht en adviezen van aan te planten bomen;
- tuinen te beplanten met besdragende struiken en rijkbloeiende (vaste) planten.

7. Literatuur en bronnen

7.1 Soortengroepen

Amfibieën, vissen en reptielen

- BIJ12, 2017, Kennisdocument Heikikker, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Kamsalamander, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Levendbarende hagedis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Poelkikker, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Rugstreeppad, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Zandhagedis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Grote modderkruiper, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- www.ravon.nl

Zoogdieren

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Rosse vleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Watervleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Bever, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Das, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Noordse woelmuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Dietz, C., A. Kiefer, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. Alle soorten van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.
- Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23.
- www.zoogdierverseniging.nl

Planten en vegetatie

- Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- www.floron.nl

Insecten en ongewervelden

- www.vlinderstichting.nl
- www.eis-nederland.nl

Vogels

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Roek, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Steenuil, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Buizerd, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- www.sovon.nl

7.2 Methoden, databanken, wetgeving

- www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen
- www.ndff-ecogrid.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.minez.nederlandsesoorten.nl/zoeken-naar-soort
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- http://www.wageningen.nl/inwoners/Duurzaamheid/Zon_op_daken/Bomen_en_zonnepanelen/Beleidsregels_bomenverordening_juni2016.pdf

7.3 Project gerelateerde bronnen

- Woerseem, A. van, 2019. AERIUS berekening Ireneschool Wageningen. NO19405-02, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.
- Berghuis M.T., 2012. Ecologische quickscan Ireneschool en Buurtseweg, Wageningen. In het kader van de natuurwetgeving. Rapport RA12420-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Oostkant met oostelijke entree

Noordkant, met klimop tegen noordwesthoek

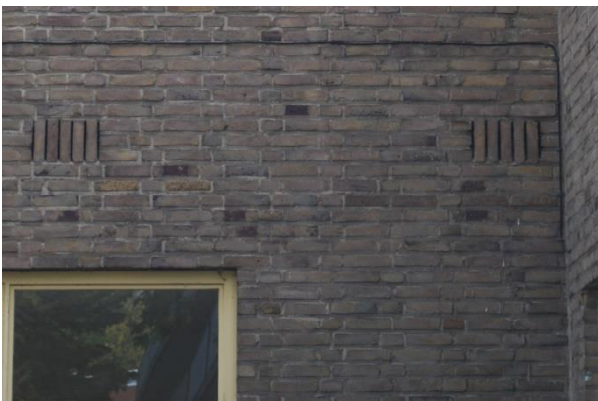
Westkant

Zuidkant, bosschages en bomen langs westkant

Gat in betimmering achterzijde entree noordoost kant

Series spleten bij deel met twee verdiepingen

Gat links van entree noordoost kant,
soorgelijk gat op 1 m onder dakrand hoge gebouwdeel

Openingen dichtbij de grond

Rondom gaatjes in hoge oversteek

Open stootvoegen van berging

Gat in oversteek laagbouw noordkant (links), evenals aan de zuidkant (rechts)

Schuilmogelijkheid onder plaat tegen gevel

Dak is bedekt met dakleer

Deel van westgevel is begroeid met klimop

Klimop groeit naar binnen bij uitzetraam

Gat in deur zuidzijde

Plein is deels ontdaan van verharding, op achtergrond zaailingen van bomen en struiken tussen opgekomen groen

Bijlage 2. Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn (zie Bijlage 3).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming (zie Bijlage 4).

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikheggen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;

- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
- zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 3. Jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV (nu: EZ) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van de soorten van categorie 1-4. Voor de soorten van categorie 5 is een inventarisatie gewenst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
ransuil	<i>Asio otus</i>	4
sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4
blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
bosuil	<i>Strix aluco</i>	5
brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	5
draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
eidereend	<i>Somateria mollissima</i>	5
ekster	<i>Pica pica</i>	5
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
hop	<i>Upupa epops</i>	5
huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	5
ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	5
koolmees	<i>Parus major</i>	5
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
raaf	<i>Corvus corax</i>	5
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	5
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5

torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	5
zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	5

Bijlage 4. Vrijstelling per provincie

	Wnb	Friesland	Groningen	Noord-Holland	Flevoland	Overijssel	Drenthe	Gelderland	Utrecht	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Zoogdieren													
Aardmuis	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Bosmuis (1)	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Bunzing	groen	groen	groen	oranje	groen	5	groen	oranje	groen	groen	groen	oranje	groen
Dwergmuis	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Dwergspitsmuis	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Eekhoorn	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	2
Egel	groen	groen	groen	groen	groen	5	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Gewone bosspitsmuis	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Haas	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Hermelijn	groen	groen	groen	oranje	groen	5	groen	oranje	groen	groen	oranje	oranje	groen
Huisspitsmuis (1)	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Konijn	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Molmuis	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	groen
Ondergrondse woelmuis	groen	oranje	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	oranje	groen	groen	groen
Ree	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Rosse woelmuis	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Steenmarter	oranje	groen	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	3
Tweekleurige bosspitsmuis	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	oranje	groen	groen	groen
Veldmuis (1)	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Vos	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Wezel	groen	groen	groen	oranje	groen	5	groen	oranje	groen	groen	oranje	oranje	groen
Wild zwijn	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje
Woelrat	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Amfibieën													
Bastaardkikker	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Bruine kikker	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Gewone pad	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Kleine watersalamander	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Meerkikker	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Reptielen													
Hazelworm	groen	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	4
Levendbarende hagedis	groen	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	3

- groen = vrijgesteld
 - oranje = niet vrijgesteld
 - geel = vrijgesteld met voorwaarden
1. en alg vrijstelling in/op gebouwen (Wn art 3.10 3de lid) vrijgesteld in de periode maart-april en juli t/m november
 2. november
 3. vrijgesteld in periode 15 augustus t/m februari
 4. vrijgesteld in periode juli t/m september
 5. met ingang van 4de kwartaal 2019